

Találkozó Bukovinában

Tájak vonultak el előtte, a januári hóeséstől elnehezült erdők változtak csonttá fagyott komlóföldekkel, a hideg mindent kővé dermedtett, mintha minden egyfajta ideiglenes eksztázisban merevedett volna meg. Michel ügyetlen szándékokat, a lélek titkos rejtekeinek védekezését fedezte fel bennük, egyszóval emberi vonásokat tulajdonított a tájaknak és főként a fáknak, mintha belőlük olvasta volna ki azokat az eseményeket, amelyeket a képzelet földművesei éltek meg az emberiség többi részének tudta nélkül. Michel szerette ezeket a játékos képzelgéseket, hiszen a vonaton való utazások végeláthatatlanul hosszúak voltak és ahelyett, hogy halálosan unalmas adminisztratív jelentések olvasására koncentrált volna vagy a fülke többi utasával már előre is érdektelennek ítélt beszélgetésekbe bonyolódott volna, a falusias tájban mitológiákat próbált meg felfedezni, amelyek szerinte a kollektív emlékezetéről tanúskodtak. Michel úgy olvasott a horizont vonalaiban, mint mások a tenyerükben, történetek, elbeszélések, kalandok létét vélte felfedezni, amelyek szerinte az őslakosok mentalitását fedték fel, a helylakóinak hiedelmeiről és félelmeiről árulkodtak. Ebben a hitében semmi nem ingatta meg, intuitív és spekulatív tudomány volt ez, amelyből azonban igazságokra következtetett, s ezeket hosszú esték élénk beszélgetései során osztotta meg beszélgetőtársaival. Ha vannak, akik alakokat fedeznek fel a felhőkben, míg mások emberi szavakat hallanak ki az állatok hangjából, miért ne következtethetne ő az emberi lét értelmére az általa bejárt tájak arculatából? Végül is egyfajta tudás volt ez, amelyet a nemtudásból épített fel, éppen a tudatlanságnak volt ugyanis nagy értéke az elgondolásaiban. Történeteivel bosszantotta a doktori tézisüket író egyetemistákat, szórakoztatta a tudatlanokat, elképesztette a költőket, de főleg jó időtöltésnek bizonyult azokon az estéken, amikor az emberek néhány liter sör elfogyasztása után

kezdték átmelegedni. Történeteit próbálta elbeszélésekké és mesékké formálni, de kísérletei mindezidáig eredménytelenek maradtak.

Michel a szucsávai állomáson szállt le, Kijevből hosszú volt az út, az éjszakai megállások végtelenül hosszúak, az átszállások pedig fárasztóak. Örült, hogy otthagyhata útítársait, és a szállodája felé vette az irányt, lép-teit elnehezítette a makacs hideg, az éjszaka folyamán nyugtalanul hánycódott egyszerű fekhelyén. Amint megérkezett a szobájába, levetkőzött, megborotválkozott, lezuhanyozott, majd lefelé indult a szobájából kissé gyűrött öltönyében, hogy bemenjen a városba. Ennek a bukovinai kisvárosnak az utcáin egy mini Babelben találta magát, mely mindig is európai csomópontot jelentett a Donyec-medence és a Balkán-félsziget, valamint a Tátra és a Peloponnészoszi-félsziget között, földműveseknek és kereskedőknek adva otthont, akiket az elmúlt évszázadok geopolitikai borzalmai az idők folyamán akaratuk ellenére vándorlásra kényszerítettek, és páratlan sokszínűséget kölcsönöztek ennek a vidéknek. Egy férfival volt találkozója, akivel a közösségi oldalak segítségével találkozott. Az igazat megvallva, nem sok mindent tudott róla. Csupán annyit, hogy ebben a kisvárosban lakott a második világháború előtt, és a történelem véletlen fordulatai által részlegesen újraegyesült jiddis családjában boldog kamaszkora volt. Később menekülnie kellett a náci rezsim elől, a szökést az apja szervezte meg a nagyszülőknél, akik Szucsávában a rutén, bolgár, moldvai családokkal teljes egyetértésben éltek... Cigányul, jiddisül, németül, románul, ukránul beszéltek itt, különféle vallásokat gyakoroltak, máshogyan főztek, sokféle zenét játszottak és sokféle zenére táncoltak, szóval a különbözőségeket tiszteletben tartva éltek együtt hallgatólagos megállapodásban, hogy nem tesznek erőszakot egymás családi életén. Aztán a Történelem megint megbokrosodott, sötét és gyászos szélvihar söpört rajtuk végig, darabokra törte ezt a szép és törékeny egyensúlyt. Sok éven át sötétség borult az emberekre, Babel bukását pokollá változtatta, és sokat kellene lapozni az emberiség könyvében ahhoz, hogy újra hátsó gondolatok nélküli nyugalom és béke uralkodjon ezen a vidéken.

Michel leült egy asztalhoz egy kellemes kisvendéglőben, rendelt egy csapolt sört és várta a találkozót. Ajkait a pohárba merítette, felszürcsölte a habot. Eltelt egy kis idő, így megtehetette, hogy elgondolkodjon egy kicsit, megigya az első korsó sört, és egy másikat rendeljen. Talán egy óra telt el, amikor egy éppen akkor érkező, idős férfit pillantott meg, háta hajlott volt,

de fürgén mozgott, tömött bajuszt és sapkát viselt. Minden levegővételnél párát lehelt ki, annyira hideg volt odakinn. Belépett a melegbe, becsukta maga mögött az ajtót. Tulajdonképpen büszke tartása és alakja volt, Michel meglepődve tapasztalta, mennyire hasonlítanak egymásra a vonásaik, arcuk arányai, és mindkettőjük fejét ősz haj borította. Akár távoli rokonok is lehetek volna. Michel rájött, hogy ez a különös Edgar lehet, és feléje intett. Edgar előbb kerek szemét hitetlenkedve körbejáratta a vendéglőn, majd ismét Michelre nézett és elindult felé.

– Jó napot, Jakob! az idős férfi energikusan kezét rázott vele.

– Jó napot, Edgar úr, biztosan téved, engem Michelnek hívnak, válaszolta kedvesen.

– Hát pedig Ön az, válaszolta az idős férfi, felismerem a vonásait és a tekintetét. Köszönöm, hogy eljött. Titokban már régóta várom magát.

– Téved, ez biztos, mondta Michel. Kijevből jövök, ahol néhány ügyet kellett elintéznem, és Edgar úrral van találkozóm.

– Én vagyok az. Felesleges tovább vitáznia. Szólt a felszolgálónőnek, rendelt tőle egy nagy korsó sört, miközben kedvesen megdicsérte a frizuráját és az eleganciáját. A felszolgálónő visszatért a pulthoz, jól esett neki a törzsvendeg bókja, szórakoztatta.

– Felismertem magát, ahogy megláttam. Hálás vagyok azért, hogy ilyen hosszú utat tett meg, hogy találkozzon velem, az interneten bukkantam a nyomára. Hát igen, még az én koromban is örületesen jól el lehet szórakozni ezzel az eszközzel.

– Most mondom, nem Jakob vagyok...

– Ne legyünk képmutatóak. Nagyon is ismerős számomra, jóllehet korábban nem tudtam Önnel találkozni. Mindent tudok Önről... egy kicsit olyan, mintha én magam teremtettem volna. Tudok az Európából való elmeneküléséről, az írással való próbálkozásairól a New York-i bárókban, a szerelmi csalódásairól...

– Valóban éltem New Yorkban jó néhány évvel ezelőtt, de bizonyára összetéveszt valakivel. Itt valami tévedés van, próbálta hiába magyarázni Michel, akit szórakoztatott és kíváncsivá is tett az öregember.

A felszolgálónő kihozta a rendelést, Michel ezt kihasználva magának is rendelt még egy sört. Akkor evett utoljára, amikor tegnap délben felszállt a vonatra, és több mint harminc óráig egy kortyot sem ivott. A konyhából kiáramló illatok elárasztották a vendéglőt, de a sertésszeletekből áradó zsír szagától megundorodott, és elment az étvágya. A sör illata töltötte be a termet, a részegség jeleit kezdte magán érezni. A felszolgálónő röpke jelenlétét

kihasználva Edgar ismét bókolni kezdett neki, még azt is megkérdezte tőle, hogy mikor fog szeretkezni.

– És honnan tudja, hogy az írással való próbálkozásaim kudarcba fulladtak?, kérdezte Michel.

– A szeme csillogásából, kedves Jakob. Olyan intenzitást rejt, amelynek még nem sikerült kibontakoznia, mintha a ragyogása még fogoly lenne, ez pedig azzal a romboló következménnyel jár, hogy szabályos időközönként önmaga ellen fordul. Önnek néha sötét területeken kell keresztülvágnia, olyan időszakokat él meg, amikor senki nem ismeri fel Magában azt a ragyogó lényt, amilyen lehetne.

Edgar folytatta Michel jellemzését, kedvesen, de ugyanakkor ellentmondást nem tűrő hangon vont le következtetéseket külsejéből élete tekervényes útjainak rejtett értelmére vonatkozólag. Michel lassanként elhagyta az asztalt, Edgar szép hangja elvarázsolta: keresztüljárta életének ciklusait, amelyeket ugyan nem ítelt meg negatívan, de úgy gondolta, hogy írói terméketlensége beszennyezte szakmai sikereinek egy részét. Michel bejárta a fél világot, szervezői, versenyzői kvalitása miatt sok helyen elismerték, várták, az emberek pedig mindig is szenvedélyesen érdekelték, még a legkényesebb helyzetekben is, amelyekkel számtalanszor szembe kellett néznie. Egyfajta bensőséges tudást épített ki ezekből az ismeretekből, és mindig arról álmodott, hogy hasznosítja majd, beleszövi az elbeszéléseibe, de az egymást követő kudarcok frusztrálttá tették, és végül nem szívesen, de lemondott a benne rejlő ambíciókról. Edgar szándékosan visszaélt ezzel, tökéletesen tisztában volt vele, hogy milyen pszichológiai hatást vált ki majd ez a játék Micheltől. Mindig képes volt elbűvölni hallgatóságát, és már néhány éve határozott és pontos céllal készült erre a beszélgetésre, s ez úgy tűnik, most meg is valósult. Így beszélgettek több órán keresztül, vagyis inkább Edgar mesélt anekdotákat és kis történeteket, leírásait gyakran trágár és gátlástalan részletekkel színezve ki. Michelt szinte megigézte ez a különös öregember, amire rásegített a testét és lelkét elárasztó alkohol is. Egy fenséges irodalmi hipnózis szeánszon vettek részt, amely során Edgarnak tudatosan sikerült összekevernie Jakobot Michellel. Ezen a késődélutáni órán Michel Jakobbá változott, akinek minden gyarlóságát és összes jellemvonását ismerte. Ez azért volt lehetséges, mert az élősködő Jakob olyannyira ránehezedett Michel történetére, hogy már szinte teljesen össze lehetett őket téveszteni egymással.

Michel alig tudta a szemét nyitva tartani, szempillái minden pillanatban lecsukódni készültek. Edgar érezte, itt az idő, hogy befejezze ezt a hosszúra nyúlt beszélgetést:

– Kedves Jakob, mint láthatja, élemedett korom és törékennyé vált egészségem miatt nem valósíthatok meg egy számomra oly fontos dolgot. Érzem és tudom, hogy Ön az az ember, aki ezt az életbevágóan fontos szívességet meg tudja tenni nekem. Elhoztam ezt a csomagot és szeretném, ha átadná a címzettnek. Berlinben lakik, sok éve várja már ezt a küldeményt. Csak néhány emailből ismer engem, névtelenül leveleztem vele. Ez az utolsó kívánságom, Jakob, és biztos lehet abban, hogy nem hall többet felőlem. Egészségi állapotom egyre rosszabb, és tudom, hogy már csak rövid ideig élek ezen a földön. Legyen olyan kedves, és tegyen eleget az utolsó kérésemnek.

Michel zavarában, mérhetetlen tiszteletet tanúsítva a férfi iránt, s mert a szó szoros értelmében átváltozott e jelentős találkozás után, úgy érezte, új küldetést kapott, az alkohol fokozta a lelkesültségét, ezért aztán úgy ölelte meg Edgart, mint a saját apját. Végül elbúcsúztak, Michel az indokoltnál erősebben tántorogva ment vissza a szállodába, s megdermedve nézte, ahogyan az öregember eltűnik a gázlámpáktól rosszul megvilágított sötét utcában, s szemét dörzsölgetve feltette magának a kérdést, vajon nem álmodta-e ezt az egész estét.

Másnap Michel, akit erős fejfájás gyötört, megkezdte küldetésének végrehajtását. Már semmi nem tartotta Romániában. Felszállt egy Brassóba tartó vonatra, ott pedig egy Budapestre tartó expresszre. Egyhangú utazásnak ígérkezett ez a Kárpátok tájain keresztül, ahol a természet rendszeresen elcsúfították a szocialista realizmus ipari romjai, azoknak az éveknek a rozsdás és elhagyatott, torz épületei, amikor a lakótelepek úgy nőttek ki a földből a kommunista vidékeken, mint a gombák eső után. Néha-néha eszébe jutott az az időnkívüli este, melyet Edgarral töltött, és azon gondolkodott, mit tartalmazhat vajon ez a csomag, amit az öregember a legnagyobb kincsnek tartott. Miért ő lett ennek az aggastyánnak a Hermésze? Milyen felsőbb ok miatt vált az élete végéhez közeledő férfi örökösévé? A magyar főváros felé vezető úton számos kérdés merült fel benne, amelyek rejtélyeket szültek, és elfeledtették vele utazási szokásait.

Budapesten végre megengedett magának egy kiadós ebédet, muszáj volt, hogy majdnem három napi böjtölés után újra erőre kapjon. Szerette ezt a várost, a Duna ékkövét, bár a folyó a forrásától eddigre már számos régió

haladt keresztül. Szerette a várost, amelynek el kellett ugyan szenvednie a Történelem néhány kemény csapását, de amelyet végül megsejépitettek sebhelyei.

Michel a Keleti pályaudvaron szállt fel a Berlinbe tartó éjszakai expresszvonatra. Hosszú utazásnak ígérkezett ez is, keresztülvágott Közép-Európa nagy fővárosain: először Pozsonyon, majd Bécsen, Prágán, végül pedig Berlinen. Mindegyik várost úgy ismerte, mint a tenyerét, követte átváltozásait a különböző rendszerváltozásaik során, és mindig egyfajta nosztalgiát érzett, amikor keresztülhaladt rajtuk vagy amikor néha szakmai okokból ott tartózkodott. Békésen elhelyezkedett külön fülkéjében, ezúttal nem kellett beszélgetésekbe bocsátkoznia az utazás alatt, és elkerülhette vagy legalábbis minimalizálhatta a többi utassal való érintkezést. Ha beszélgetni támad kedve, majd átmegy az étkezőkocsiba. Nagyon szeretett vonaton utazni.

Amint leült, átadta az útlevelét a kalauznak, kulcsra zárta fülkéje ajtaját, és kényelmesen elhelyezkedett. Alig vette észre, hogy a vonat elindult és hagyta, hogy szaggatott, ritmusos zakatolása elringassa, behunyta a szemét és a szieszta idejére újra Jakobbá változott. Találkozott a még fiatalabb Edgarral, és bárki is látta őket, testvéreknek gondolta kettősüket. Kellemes, furcsa és kéjes érzés volt. Egy hirtelen fékezésre ébredt, a csomag pedig leesett az ágy feletti csomagtartóról. Michel nagy szemeket meresztett, megdörzsölte a szemhéját, kinézett az ablakon és látta, hogy már leszállt az éjszaka. Felvette a csomagot a földről és a térdére tette ahelyett, hogy visszahelyezte volna az eredeti helyére. Mit tartalmazhat vajon ez a doboz? Észrevette, hogy az egyik szélén a két napja tartó utazás miatt kinyílt a csomagolás. Michel habozott, de a kíváncsisága bizonyult erősebbnek. Becsúszta az egyik ujját, kiszélesítette a rést, ahol elengedett a ragasztás, majd végül sikerült letépnie a csomagot lezáró széles celluxot. Szíve hevesen vert, részben mert megszegett egy ki nem mondott ígéretet, főképp pedig azért, mert vágyott rá, hogy megtudja, mi lehet a csomagban. Kinyitotta a doboztetőt, és öt fűzött, gépelt, nagyon vastag kéziratot talált benne, ami magyarázatot adott a csomag súlyára. A címek a szerző nevének feltüntetése nélkül szerepeltek az első oldalon. Minden kéziratba belelapozott, de semmi nyomát nem találta aláírásnak vagy a szerző kilétének. Belemerült az első kézirat olvasásába és felismerte az éppen New Yorkba érkezett Jakobot. Elhelyezkedett a fekvőhelyén, még a kezdődő éhségéről is megfeledkezett, és lassacskán előbb az ötvenes évek Brooklynjában találta magát, majd Jakob bőrében. Ezt az

átváltozást elősegítette a tudta nélkül néhány nappal korábban megkezdett fantáziálás, amely azóta is elkíserte minden órában. Hajnali háromkor aludt el a kézirattal a hasán.

Másnap estefelé megérkezett a berlini főpályaudvarra, gondolkodás nélkül a szállodája felé tartott, útközben egy gyorsétterem pultjánál evett egy nagy szendvicset, a recepción való szokásos bejelentkezés után felment lifttel a szobájához, mágneses kulcsával kinyitotta az ajtót, letette az ágyra a csomagját, majd szemügyre vette magát a fürdőszoba tükreben. Az utazástól fáradt és nyüzött volt az arca, de mintha nem is teljesen ismert volna magára. Úgy tűnt, valami leírhatatlan dolog változtatta meg az identitását. A szeme újra csillogni kezdett? Sokáig nézte magát, amíg bele nem fáradt.

Lefeküdt az ágyra, és elkezdte olvasni a második kötetet, valóságos olvasási maratonba kezdett. Négy napon keresztül csak a szobaszolgáltatól rendelt ételt, naponta egyszer lezuhanyozott, de még arra sem vette a fáradságot, hogy felöltözzön, az Edgar által rábízott regények vérátömlesztéséből táplálkozott. A regényekben elmesélt részletek minden kétséget kizáróan összecsengtek az eldugott kis bukovinai faluban töltött estén elhangzott történet részleteivel, és egyre jobban kirajzolódott a szerző kézjegye a kiadásra váró műveken.

Amikor Edgar Jakobnak nevezte Michelt, azt jelentette vajon, hogy az öreg azt reméli a Jakobbá változott Micheltől, hogy az így egyszerre az ön-életrajzi elbeszélések jogos tulajdonosává válik, és többé-kevésbé a saját akarata ellenére, hajlandó szerzőjévé is válni? Hogy így megszüntesse Michelben a frusztráltság minden nyomát, amiért nem tudott soha fikciót írni? És valamiképp megváltoztatta arca vonásait is, hogy arra hasonlítson, aki megajándékozta művével? Ez az átváltozás, ha beteljesedik, visszafordíthatatlanul felforgatja Michel életét. Kettejük közül ki volt a nagyobb csaló? Az, aki megkaparintott egy identitást és egy jogtalanul eltulajdonított irodalmi mű szerzőjének nyilvánította magát, vagy az, aki kifinomult manipulációval elbizonytalanította egyik szereplőjének identitását, hogy hallgatólagos beleegyezésével írásainak szerzőjévé tegye?

Már nem lehetett tudni, ki kicsoda, és néhány nappal később Michel az Edgar által megadott címre leadta az összes kéziratot, gondosan ügyelve arra, hogy saját aláírásával lássa el. Hosszasan tárgyalt a sorozat főszerkesztőjével, kiemelte a szereplőkhöz fűződő titkos kapcsolatát, néhány anekdotát is elmesélt, amelyek megcáfolhatatlan bizonyítékul szolgáltak arra nézve, hogy ő

a mű szerzője. Alig néhány nap telt el, amikor is a kiadó vezetője személyesen hívta fel, szerette volna megismerni, agyondicsérte a könyvet, azt mondta, büszke arra, hogy kiadhatja ezt a nagyon fontos művet, valószínűleg az utóbbi tíz év egyik legerősebb alkotását. Berlin legjobb éttermébe invitálta őt. A beszélgetés egy pontján a kiadó igazgatója meglepő bókot mondott neki, ami úgy visszhangzott benne, mintha Edgar ajándékozta volna meg láthatatlan jelenlétével. A kiadó ezt mondta Michelnek: „A tekintete, kedves Michel, fényes, csillogó, mintha szent tűz éltetné”. Bekövetkezett az, ami előre látható volt: a kéziratok egymás után jelentek meg nagy felhajtással három év leforgása alatt, Michel pedig sikeres és gazdag lett. Edgar néhány hónappal a bukovinai találkozásuk után meghalt, senki sem foglalkozott vele, nem volt senkije. Azt mesélték, hogy amikor megtalálták a kanapéján fekve, mosolygott.

SCHNELLER DÓRA FORDÍTÁSA

2000

IRODALMI ÉS TÁRSADALMI HAVI LAP

2000-HETEK AZ ÍRÓK BOLTJÁBAN!

Duplázza meg 2000-eit vagy kapjon megvásárolt könyve mellé egy remek lapot!

Október 24-étől, ha vesz egy 30 éves 2000 folyóiratot vagy egy bármilyen könyvet, kap egy 29 éves számot ajándékba!

Írók Boltja, VI. kerület, Andrássy út 45.

2018.10.28.